

Gemeente Rotterdam

College van Burgemeester en Wethouders

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: Desirée Simonis
Telefoon: 010-4895732

Portefeuillehouder: wethouder SOI en
wethouder OJZ
Cluster: Stadsontwikkeling
Ons kenmerk: BS18/00451 18bb4264

Betreft: Rapport Evaluatieonderzoek Het Open
Venster

Datum: B&W 5 juni 2018

8 JUN 2018

Gemeenteraad Rotterdam

Onderwerp:

Rapport Evaluatieonderzoek Het Open Venster

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Het onderzoeksbureau Policy Research Corporation (PRC) heeft op 26 april zijn bevindingen van de evaluatie van de ontwikkeling van Het Open Venster aan wethouders SOI en OJZ gepresenteerd (zoals u ook gemeld met brief 18bb3233). Het rapport is op 11 mei aan ons college aangeboden. Wij hebben de bevindingen, conclusies en aanbevelingen in onze collegevergadering van 5 juni jl. besproken. Met deze brief bieden wij u het rapport aan.

Relatie met het coalitieakkoord, Collegewerkprogramma, Begroting, eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Toezegging 17bb8140 'Voor het herfstreces sturen de wethouders de concept-opdracht voor het evaluatieonderzoek Open Venster naar de commissies'
- Toezegging 17bb8808 'De wethouder zal de opmerkingen van de commissieleden verwerken in de evaluatieopdracht en de definitieve opdracht naar de commissie sturen'
- Toezegging 18bb1286 'De commissie ontvangt elk kwartaal een voortgangsrapportage over de nieuwbouw van de basisschool Open Venster waarvoor een directeur van SO verantwoordelijk wordt gemaakt'
- Collegebrief stand van zaken evaluatie Open Venster en onderzoeken stadsontwikkeling (18bb3233) waarin opgenomen welk onderzoek u wanneer van ons kunt verwachten

Toelichting:

Het Open Venster is een nieuwbouwproject van de gelijknamige basisschool in Lombardijen. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart in 2007, de bouw is aangevangen in 2013. In 2016 is de bouw stilgelegd. Op 27 september 2017 is in uw raadscommissies BWB en ZOCS afgesproken (17bb7161 en 17bb7755) om niet meteen verder te gaan met de bouw van Het Open Venster, maar eerst twee onderzoeken te doen: een second opinion over hoe verder met het schoolgebouw (rapport Bremen Bouwadvies) en een evaluatieonderzoek naar het totale proces van de bouw van de school (17bb8140).

Nieuwbouw

Op basis van de second opinion hebben de commissies BWB en ZOCS op 7 februari 2018 in een gezamenlijke vergadering ons college geadviseerd om op de funding die er ligt verder te gaan met de nieuwbouw van de school, inclusief één gymzaal. Voor de nieuwbouw wordt een nieuw ontwerp gemaakt en een andere aannemer aangetrokken. Voor beide trajecten volgt een aanbesteding. Op 20 februari 2018 hebben wij dit advies overgenomen en conform besloten. De voorbereidingen voor het vervolg zijn in maart dit jaar gestart onder leiding van een nieuwe projectmanager en onder verantwoordelijkheid van directeur Stedelijke Kwaliteit van cluster SO. Het vertrouwen tussen het schoolbestuur en de gemeente is goed. Het schoolbestuur en de gemeente stellen op dit moment in gezamenlijkheid een nieuw programma van eisen op waarmee een nieuw geoptimaliseerd ontwerp wordt gerealiseerd. Het programma van eisen is naar verwachting in het zomerreces gereed waarna een nieuw ontwerpteam wordt geselecteerd. U wordt eind juni over de voortgang van het nieuwe bouwproject geïnformeerd (toezegging 18bb1286). Verder melden wij u dat de uitvoering van de maatregelen gericht op het opknappen van het oude pand van het Open Venster waar de school op dit moment nog gehuisvest is, in volle gang is. Met maatregelen in de buitenruimte van de school en maatregelen gericht op het binnenklimaat wordt de leefbaarheid van het oude pand verbeterd.

Evaluatie van het proces Open Venster

Het tweede onderzoek is een evaluatieonderzoek waarvoor de opdracht mede door uw toenmalige raadscommissies BWB en ZOCS is geformuleerd (17bb8808) en op 9 november 2017 door wethouders SOI en OJZ is vastgesteld. Na een onderhandse aanbesteding is eind december aan Policy Research Corporation (PRC) opdracht verleend voor dit onderzoek.

Wij hebben in onze opdracht voor een externe evaluatie van het proces expliciet opgenomen dat het doel is om hier lessen uit te trekken. Het eindrapport is kritisch, zowel wat betreft de professionaliteit van de ambtelijke organisatie als de rolinvulling van de bestuurlijk opdrachtgevers.

Conclusies

Het onderzoeksbureau PRC trekt stevige conclusies over de kwaliteit van het projectmanagement en eenduidig opdrachtgeverschap. De richtlijnen van de RSPW zijn meerdere keren niet gevolgd.

Zo constateert PRC onder andere dat in het project een heldere rolverdeling niet is doorgevoerd, de overdracht van bestuurlijk- en ambtelijk opdrachtgeverschap niet heeft plaatsgevonden, de verantwoordelijkheden niet conform RSPW waren belegd en afstemming tussen de betrokken clusters niet altijd goed verliep. Wij delen deze conclusies. Wat ons betreft dient dit breder te worden gezien dan alleen de kwestie Open Venster. Opdrachtgeverschap is een taak en verantwoordelijkheid die zowel wij als bestuur als de ambtelijke organisatie van de gemeente Rotterdam serieus nemen en moeten verstevigen.

Een andere belangrijke conclusie in het rapport is dat (bestuurlijke) besluiten vaak niet op goede gronden genomen zijn en op basis van een onvolledig beeld, waardoor niet altijd de juiste keuzes zijn gemaakt. Wij delen de conclusie dat op alle niveaus en op meerdere momenten gebrekkige besluitvorming heeft plaatsgevonden. Gezien de lange looptijd van het project (vanaf 2007) en de sterk groeiende urgentie om een nieuwe school te realiseren, ontstond tijdsdruk bij zowel de ouders, de school, de organisatie, ons college als uw raad. Dit heeft geleid tot strakke sturing op het proces en de te maken keuzes, wat resulteerde in druk op de uitvoering en realisatie van het project. Ook hier geldt dat professionaliteit en een stevigere rol- en taakopvatting van de bestuurlijke- en ambtelijke opdrachtgever, wat ons betreft belangrijke sleutels zijn naar verbetering.

Het rapport besteedt ruim aandacht aan de uitvoering van taken door de controlerende en ondersteunende functies: Project Control, Business Control en Aanbestedingszaken. Project Control is niet tijdig bij het project betrokken. De rol van Business Control is tot 2017 beperkt geweest en hun toezicht daarna had scherper moeten zijn. Wij herkennen de feiten zoals weergegeven in het rapport. Wij beoordelen de feiten echter anders. Wij erkennen dat het noodzakelijk was dat Project Control vanaf het begin betrokken had moeten worden bij het project. Dit is een aandachtspunt zowel voor ons als voor de organisatie. Wij beschouwen de adviezen die gegeven zijn door M&C echter als inzichtelijk en wij achtten ons voldoende geïnformeerd. Wel concluderen wij, in lijn met bevindingen uit het dossier Boompjeskade, dat de ondersteuning in de lijn te dun blijkt en dat over het geheel de advisering versnipperd is geworden. Een belangrijk onderwerp dat in de verbeterplannen een plek krijgt.

Het onderzoeksbureau concludeert dat de gunningscriteria bij de eerste aanbesteding voor dit project laag zijn gesteld en dat bij de tweede aanbesteding sterk werd gestuurd op de factor tijd. Wij delen gedeeltelijk deze conclusies. Achteraf kan worden geconcludeerd dat de geschiktheidseis zoals gesteld in 2012 onvoldoende was om daadwerkelijk te borgen dat uitsluitend bedrijven met voldoende technische ervaring voor gunning in aanmerking zouden komen, maar de suggestie dat bij een aanbesteding waarbij laagste prijs het gunningcriterium is, de kwaliteit onvoldoende gewaarborgd is, is onzes inziens onterecht. Bij de aanbesteding in 2012 is gekozen voor een gedetailleerde vastlegging van de kwaliteitseisen. Op basis van de ervaringen is in de nieuwe aanbesteding nog meer aandacht besteed aan de kwaliteitsdrempels.

Maatregelen

Het onderzoeksbureau PRC heeft op ons verzoek ons een spiegel voorgehouden en leerpunten meegegeven. Zoals gezegd nemen wij die ter harte, zij zijn een bevestiging van de signalen die eerder zijn gegeven naar aanleiding van de eerdere evaluaties en audits. Wij hebben de afgelopen periode daarom meerdere trajecten in gang gezet die leiden tot verbeteringen en een grotere professionaliteit zoals bijvoorbeeld de Uitvoeringsagenda Vastgoed (naar aanleiding van onder andere het dossier Boompjeskade) en het instellen van een integraal team van clusters MO en SO verantwoordelijk voor de uitvoering van het Integraal Huisvestingplan (IHP) voor scholen. Het rapport over Open Venster biedt handvatten voor aanscherping van deze trajecten. Alle aanbevelingen aangaande de RSPW worden momenteel naast de andere aanbevelingen gelegd die voortkomen uit het onderzoek Hoekse Lijn, de RSPW-audit van Concern Auditing en de interne audit RSPW van 2017.

In september bieden wij u de te nemen maatregelen in samenhang aan in de Organisatievisie en Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling, inclusief een verbetertraject RSPW. Ook andere – gemeentebrede - maatregelen gericht op onder andere samenwerking tussen clusters, aanbestedingen en dossiervorming zult u dan ontvangen. Een eerste tussenstand van de Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling vindt u in de bijlage. De rapportage over de voortgang uitvoeringsagenda Vastgoed is u inmiddels aangeboden.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Geen.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris

C.M. Sierps

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlagen:

1. Rapport 'Evaluatieonderzoek Het Open Venster', d.d. 11 mei 2018. Auteur: Policy Research Corporation
2. Een eerste tussenstand van het proces naar de Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling
3. Opdrachtformulering voor evaluatie van het proces Open Venster